



1.11. Преглед на съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Преглед на добри практики в България.....	375
I.1.	Добри практики за предотвратяване на образуването на отпадъци	375
I.2.	Добри практики за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстил.....	378
I.3.	Добри практики за насърчаване на предотвратяването на отпадъци	379
I.	Преглед на добри практики, посочени в проучването на общините.....	381
I.	Преглед на добри практики в Европейския съюз	382

I. ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ ПРАКТИКИ В БЪЛГАРИЯ

Прегледът обхваща добри практики за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, за подготовка за повторна употреба и/или за разделно събиране на битови отпадъци и за последващото им рециклиране.

Използвана е основно публично достъпна информация за успешно реализирани вече добри практики с постигнати резултати.

I.1. Добри практики за предотвратяване на образуването на отпадъци

1.1. *Добра практика, въведена в детски градини в община Варна и други общини* за подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба за вода и други напитки за децата с метални чаши за многократна употреба. Детски градини на територията на община Варна са предприели голяма крачка към опазването на околната среда чашки за еднократна употреба в детските заведения са заменени с метална посуда. Промяната носи екологични и икономически предимства. По данни на екоорганизацията „Обществен център за околна среда и устойчиво развитие“ годишно една средно голяма детска градина харчи около 5000 лева за чаши, а в една група от детска градина се използват 150-300 пластмасови чаши за вода дневно. В рамките на година и половина 19 детски градини от градовете София, Благоевград, Пазарджик, Търговище, Елин Пелин, Перник и Чепеларе са подкрепили екологичната кампания и са заменили пластмасовите чаши с иноксови и са успели да предотвратят отпадъците от 2 млн. броя пластмасови чаши за еднократна употреба (7 тона пластмасови отпадъци) и са спестили на обществото 60 000 лв., които щяха да отидат за закупуването на тези чаши.

Информация за добрата практика може да се намери на следния линк:

<https://www.ngobg.info/bg/news/116618-%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8-%D0%B2-%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%D0%B0-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D1%87%D0%B0%D1%88%D0%B8-%D1%81.html>

1.2. *Добра практика, въведена от голяма търговска верига магазини.* Веригата магазини прилага стратегия за ограничаване и предотвратяване използването на пластмаса. В изпълнение на стратегията веригата магазини вече предлага голям избор от продукти в опаковки за многократна употреба: много напитки и млечни продукти са в стъклени бутилки и буркани, вместо в пластмасови за еднократна употреба.

Информация за добрата практика може да се намери на следния линк:

<https://zanas.kaufland.bg/otgovornost/kaufland-bitka-plastmasa.html>

1.3. Две добри практики за намаляване и предотвратяване отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба в хотели:

Заведенията в хотелски комплекс „Калиакрия“ са предприели сериозни действия за намаляване използването на пластмасови изделия за еднократна употреба до 95% през годината. Амбицията на комплекса е в следващите две години да се премахне напълно използването на такива изделия, което е в унисон и със забраната, приета от Европейския парламент. През март 2019г. тази е преустановена продажбата на минерална вода и безалкохолни напитки в пластмасови бутилки, както и използването на всякакви найлонови торбички.

Информация за добра практика може да се намери на следния адрес:

<http://mikamagazine.com/%D0%B1%D0%B5%D0%B7-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BC%D0%B0%D1%81%D0%B0-%D0%B7%D0%B0-%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%B0-%D1%83%D0%BF%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B5%D0%B1%D0%B0/>

Хотел Рила в курортен комплекс Боровец е спрял напълно употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба. В приключенския офис на хотела, например, е инсталирана чешма с рилска вода от водопровода с цел да се намалят пластмасовите отпадъци не само в курорта, но и в цялата планина, както и да се насърчат посетителите да използват алтернативни бутилки за многократна употреба.

Информация за приложената мярка може да се намери на:

<https://vestnikpriatel.com/%D1%85%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BB-%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%B2-%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%86-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%85%D0%B2%D0%B0-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D1%81/>

1.4. Добра практика, която представлява нов управленски подход за предотвратяване образуването на отпадъци, приложена от община Бургас

Администрацията на община Бургас разработва „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба“. Целта е да се направят обстойно обследване за използваните в общинската администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, да се направят технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти за еднократна употреба и да се изготви план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на община Бургас за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци. Решението на Общинския съвет е взето по предложение на общински

съветници от Общински съвет Бургас през месец ноември 2018 г. и е със следното съдържание:

„Възлага на администрацията на Община Бургас да изготви план за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба в сградите и помещенията, в които се извършват дейности на Общински съвет – Бургас и Общинска администрация – Бургас, общинските предприятия и търговски дружества с общинско участие.“

Информация за добрата практика може да се намери на следния интернет-адрес:

<https://burgascouncil.org/Zasedanie-Resheniya/3276>

В допълнение към посочените добри практики по-долу са посочена три инициативи за предотвратяване на образуването на отпадъците, както следва:

Инициатива, въведена в Народното събрание – преустановяване използването на пластмасови чаши за кафе от Комисията по околна среда и води и замяната им с чаши за кафе, изработени от овесени ядки, които се изядат след употребата им. Преустановено е използването и на вода в пластмасови бутилки. Мярката е представена пред медиите през 2018 г. по повод Световния ден на околната среда – 5 юни.

Информация за добрата практика може да се намери на следните линкове:

<https://www.facebook.com/cupffee/posts/823563304496276/>

<https://www.24chasa.bg/novini/article/6902088>

<https://offnews.bg/politika/ekokomisiata-v-parlamenta-zagarbva-plastmasata-shte-piat-kafe-i-voda-682149.html>

Инициатива за използване на чаши за многократна употреба по време на обществени събития на открито вместо пластмасови чаши за еднократна употреба с цел предотвратяване на пластмасови отпадъци е приложена по време на фестивала ВАРНА ГРИЙН ФЕСТ, проведен през юли 2019 г.

Информация може да се намери на следния линк:

<https://novavarna.net/2019/07/05/%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0-%D0%B3%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BD-%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%82-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7-%D1%8E%D0%BB%D0%B8-2019-%D0%B4%D0%B0-%D1%81%D0%B5-%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D0%B2%D0%BB/>

Инициатива за провеждане на обществено събитие в планината без употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба. Добрата практика е приложена през март 2019г. в Панчарево, където е проведен първият планински маратон без пластмаса. Според организаторите от спортен клуб "Бегач" спортната надпревара ще бъде първата в България, която ще се проведе без употребата на пластмаса за еднократна употреба.

Информация за събитието може да се намери на:

https://www.dnevnik.bg/sport/2019/03/29/3411859_pancharevo_shte_prieme_purviia_pla_ninski_maraton_bez/

I.2. Добри практики за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстил

В България системата за разделно събиране на текстилни отпадъци все още не е нормативно регламентирана и е по инициатива на общини на ниво пилотни проекти. Такива проекти се реализират, например в София, Стара Загора и Бургас. По пилотните проекти в тези градове са разположени специализирани контейнери на възможно най-удобни за гражданите места в градовете. Ангажимент на общината е да определи кои са подходящите места за поставянето на контейнери, а ангажимент на бизнес организации, които се занимават със събиране на отпадъци от текстилни облекла е да събират тези отпадъци и след това да ги подготвят за повторна употреба.

По информация от интернет проучването, което проведохме за идентифициране на добри практики, в пилотния проект за три от районите на София (Люлин, Слатина и Оборище) е поставен по 1 контейнер за текстилни отпадъци (общо три контейнера). За първите девет месеца на 2018 г. са събрани разделно общо чрез трите контейнера 20 тона текстилни отпадъци, което означава приблизително 24 тона на година.

Информация за пилотния проект може да се намери на:

<https://stolica.bg/mestna-politika/za-nad-10-kg-tekstilni-otpadatsi-ot-so-idvat-na-adres>

От началото на 2019 г. Столичната община започна поетапното разполагане на специализирани контейнери за текстилни отпадъци на територията на Столична община, които не позволяват неправомерно изваждане на отпадъците от тях.

Събраните в контейнерите отпадъци се транспортират от специализираните компании за третиране на текстилни отпадъци до техни площадки, на които се извършва последващо сортиране на съдържанието в контейнерите. При процеса отпадъците се сортират по видове, като годните за повторна употреба се отделят. Друга част от текстилните отпадъци се сортират и нарязват и се използват като памучни парцали за индустрията. Текстилните материали, които не са подходящи за директна повторна употреба като дрехи или парцали, и други отпадъци, отделени в процеса на сортиране (например опаковки), се балират и предават на други компании за правилно рециклиране и оползотворяване. Негодни текстилни материали (напр. дънки и бял текстил) се сортират по цвят, изрязват се техните ципове и копчета и се предават на инсталации за производство на изолационна вата.

Близо 1110 тона текстилни отпадъци са събрани в специализираните контейнери за миналата година, от тях 861 тона (79%) са подготвени за повторна употреба, а 217 тона (21%) са предадени за рециклиране.

Информация е налична на следния интернет адрес:

<https://www.mediapool.bg/nad-1095-tona-tekstilni-otpadatsi-sa-sabrani-prez-2019-g-v-sofiya-news304231.html>

<https://www.sofia.bg/en/waste>

Информация за пилотния проект за поставянето на пет специализирани контейнера в град Стара Загора може да се намери на интернет-страницата на общината:

<https://www.starazagora.bg/bg/novini/v-stara-zagora-zaraboti-parvata-obshtinska-sistema-za-razdelno-sabirane-i-opolzotvoryavane-na-drehi-obuvki-i-domashen-tekstil/>

Информация за пилотния проект в град Бургас, където са разположени 19 специализирани контейнера за отпадъци от текстил, може да се намери на интернет-страницата на общината:

<https://www.burgas.bg/bg/news/details/1/35893>

Допълнителна информация относно отговорностите на общините и бизнес организациите за оползотворяване на текстилни отпадъци по пилотните проекти, може да се намери на:

<https://dariknews.bg/novini/bylgariia/sistemata-za-sybirane-na-tekstilni-otpadyci-u-nas-vse-oshte-na-nivo-pilotni-proekti-2126229>

I.3. Добри практики за насърчаване на предотвратяването на отпадъци

Добрите практики за създаване на интернет страници, чрез които да се разпространява интересна, полезна и достъпна за гражданите и други заинтересовани страни информация за управление на отпадъците, спазвайки йерархията за управлението им са многобройни. Сред тях на европейско ниво може да се посочи интернет-страницата на Европейската комисия „Готови ли сте за промяна? Изкусителната сила на пластмасовите продукти за еднократна употреба“:

<https://www.bereadytochange.eu/bg/>

или Европейска комисия - Околна среда – отпадъци - предотвратяване

<https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/index.htm>

На ниво национални институции може да се посочи интернет-страницата на Министерство на околната среда и водите, където на ниво отпадъци има полезна информация за специфичните потоци отпадъци:

<https://www.moew.government.bg/bg/otpaduci/>

Награда „Активни граждани“ спечели Консултативният съвет за нулеви отпадъци към община Свиленград

Консултативният съвет за нулеви отпадъци към община Свиленград е отличен с наградата "Активни граждани". Призът е на Националното сдружение на общините в България и се връчва за гражданска инициатива, насочена към намаляване на отпадъците

Консултативният съвет за нулеви отпадъци към община Свиленград е създаден като продължение на инициативите на общината в дейностите по управление на отпадъците. Той подпомага администрацията при вземането на решения, изработването и реализирането на план за нулеви отпадъци на територията на общината и консултира общината в процеса на включването ѝ в Мрежата на европейските общини за нулеви отпадъци. Тази организация обхваща общини от държави в цяла Европа, които са постигнали битов отпадък под 100 кг на човек за година.

В състава на Консултативния съвет са включени граждани, представители на бизнеса, неправителствени организации, представители на общината и местния парламент. Те съветват местната власт как да се справи с отпадъците. Изготвени са различни мерки за намаляване на отпадъка и постигане на икономии от такса. Обмислят се различни мерки, като крайната цел е намаляване на отпадъка в община Свиленград до 10 процента:

<https://haskovo.live/%d1%81%d0%b2%d0%b8%d0%bb%d0%b5%d0%bd%d0%b3%d1%80%d0%b0%d0%b4-%d0%b2-%d0%bc%d1%80%d0%b5%d0%b6%d0%b0%d1%82%d0%b0-%d0%b7%d0%b0-%d0%bd%d1%83%d0%bb%d0%b5%d0%b2%d0%b8-%d0%be%d1%82%d0%bf%d0%b0%d0%b4%d1%8a/>

Свиленград вече е на картата на Zero Waste Europe – Европейска мрежа за нулеви отпадъци (ZWE): <https://zerowasteurope.eu/2019/06/svilengrad-municipality-moving-bulgaria-towards-zero-waste/>. Това е европейско признание за Свиленград. Тя е първата община в България, възприела подхода Нулеви отпадъци, за да се придвижи към кръгова икономика.

<https://www.zazemiata.org/svilengrad-nulevi-otpaduci/>

Община Свиленград е наистина добрият пример за умно управление на отпадъците и за мотивация за непрекъснато развитие на системата. През 2018 г се сформира Обществен съвет за Нулеви отпадъци, в които членуват 20 активни граждани, представители на училища, читалища, пенсионерски клубове, бизнеса, полицията, ромския квартал, както и от еко отдела на общината и общински съветници. Това е накратко началото на историята за първата община на картата на Нулеви отпадъци Европа, а най-доброто със сигурност предстои, защото всички в Свиленград работят заедно за намаляване на отпадъците и по-чист град – както общината, така и гражданите и бизнеса.

I. ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ ПРАКТИКИ, ПОСОЧЕНИ В ПРОУЧВАНЕТО НА ОБЩИНТЕ

В рамките на проведеното социологическо проучване за разработване на НПУО 2021-2028 г. е набрана информация от общините дали са осъществявали мерки/проекти/дейности, насочени към предотвратяване на образуването на отпадъци, така че да се образуват по-малко битови отпадъци в общината. Около 51% от респондентите посочват, че такива мерки и дейности се прилагат в тяхната община (130 общини са изпратили попълнен въпросник). В същото време анкетираните лица са приканени да опишат прилаганите мерки. Внимателният анализ обаче показва, че голяма част от мерките, които са посочени като мерки за предотвратяване, са реално мерки за почистване, озеленяване, разделно събиране на отпадъците и рециклиране, както и информационно-разяснителни кампании.

Посочените мерки и добри практики, които са свързани с предотвратяване образуването на отпадъци, са:

- Общините Вършец, Костенец, Чирпан, Велики Преслав, Перник – популяризиране на домашното компостиране, с цел намаляване на компостируемите отпадъци от домакинствата от общия поток битови отпадъци
- Общините и Пловдив, Априлци, Козлодуй - безвъзмездно раздаване на компостери за домашно компостиране на населението
- община Бургас - включване при подготовка и провеждане на обществени поръчки на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци.
- община Елин Пелин - въвеждане на добра практика за даряване на уреди, с цел повторна им употреба и пестене на природните ресурси
- община Смядово - В началото на 2020г., общинска администрация Смядово стартира кампания съвместно с ученици от еко клуб „Да преоткрием природата“ към СУ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. Смядово на тема: „Обучителна кампания за минимизиране отпадъците на община Смядово“. Кампанията обхваща всички училища, детски градини, социални домове и пенсионерски клубове на територията на община Смядово, с основна цел обучение на персонала на учебните заведения и социалните домове, относно правилното депонирането на отпадъците и предотвратяване на образуването им.
- община Лом – Проведена кампания „Ден на река Дунав“ под наслов „Бъди активен за по безопасен Дунав“. Мероприятието е проведено съвместно с ученици, граждани, социални институции, туристическо дружество и групи от ателие „Екологично и здравно възпитание“ по проект „Заедно в училище“; Включване на изисквания към организациите по оползотворяване за спазване на техните отговорности, за отдаване на приоритет на повторната употреба пред рециклирането и поставянето на по-амбициозни цели.
- община Девня и Аврен - събиране на детски играчки и дрехи и предаването им за повторна употреба.

I. ПРЕГЛЕД НА ДОБРИ ПРАКТИКИ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Представените практики в настоящата част демонстрират добри за информационни, промоционални и регулаторни мерки за стимулиране на предотвратяването на отпадъците. Те са избрани като се вземат предвид следните критерии:

Насоченост: Практиките са съсредоточени върху превенцията на отпадъците, ясно разграничени от другите стратегии за управление на отпадъците или широки екологични цели

Иновативност: Практиките използват оригинални или находчиви техники за предотвратяване на отпадъците

Приложимост в друг контекст: Практиките могат лесно да бъдат възпроизведени и са сходни в региони в Европа

Представителност: Практиките произхождат от широк кръг държави, оперират на национално, регионално и местно ниво и са насочени към различни потоци отпадъци.

Ефективност: Практиките имат ясно определени цели и измерими резултати

Източникът на информация е официалната страница на ЕК, Околна среда – отпадъци: <https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/practices.htm>.

2.1. Консултантски услуги за опаковане Еко-амбалаж (Франция)

Организацията Еко-амбалаж е създадена през 1992 г. Еко-организацията е финансирана основно от индустрията и представлява платформа между бизнеса и други заинтересовани страни за насърчаване на рециклируеми опаковки и намаляване на отпадъците по опаковки.

Членовете на Еко-амбалаж получават подкрепа в техните усилия на минимизиране на отпадъците чрез обучение и консултиране за ефективен дизайн на опаковки и чрез оценка и актуализация на съществуващите им стратегии за опаковките.

Следните няколко услуги се предлагат безплатно на членовете на Еко-амбалаж.

- Интензивни едnodневни обучения за екодизайн за инженери и дизайнери с акцент върху минимизиране на опаковките.
- Пакети за одитиране за МСП, които определят начини за оптимизиране на използването на опаковки и минимизиране на отпадъците. Тези одити сега се разширяват и за по-големи предприятия.
- Партньорства със студенти в ESIEC – френско инженерно училище, специализирано в опаковане, където студентите ръководи фирмен проект за предотвратяване образуването на опаковки.

Информация за добрата практика е представена на:

https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/pdf/Eco_Emballages_Factsheet.pdf

Eco-Emballages: www.ecoemballages.fr

Eco-Emballages business services: www.ecoemballages.fr/entreprises/pourquoiadherer

2.2. Инициатива Еко-точки за продажба на насипни стоки (Италия)

Супермаркетите CRAI създават инициативата „Еко-точки“ през 2005 г., като предлагат продукти в насипно състояние с минимално опаковане. Еко-точки съчетава иновация, чувствителност по отношение на околната среда и спестяване на разходи чрез пазаруване на стоки в насипно състояние.

Чрез еко-точките, които могат да бъдат намерени в определени части на супермаркетите, CRAI предлага нов начин за пазаруване, в отговор на нарастващия обществен интерес към проблемите на околната среда. Еко-точките предлагат всеки ден продукти, като тестени изделия, ориз, зърнени храни, бобови растения, ядки, кафе, подправки и сладкиши в насипен формат от дозатори (диспенсери).

Чрез системата от еко-точки CRAI възнамерява да намали отпадъците от опаковки, като в същото време предлага продукти на по-ниски цени. Ползите от тази система включват:

- купуване само на необходимото количество
- спестяване на потребителите на между 10% и 70% в сравнение с цената на опакованите стоки
- значително по-малко отпадъци от опаковки.

Информация за добрата практика е представена на:

https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/pdf/Ecopoint_crai_Factsheet.pdf

Eco Point: www.craisupermercati.it/etica_e_ambiente/ecopoint.asp

2.3. Инициатива за зелен бизнес (Ирландия)

Националната програма за предотвратяване на отпадъците в Ирландия е стартирана от Министъра на околната среда, наследството и местната власт през 2004 г. за повишаване на осведомеността и за предоставяне на техническа помощ и финансова подкрепа за предотвратяване и намаляване на отпадъците.

Инициативата за зелен бизнес подкрепя целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците чрез предоставяне на фирми на инструменти и насоки за ресурсна ефективност в три области: отпадъци, вода и енергия. Това е публично финансирано предприятие, което подпомага бизнеса да бъде по-ефективен чрез спестяване на ресурси и създаване на ползи за околната среда.

Инициативата за зелен бизнес предоставя специфична подкрепа за бизнеса чрез:

- Инструмент за одит на отпадъците, който помага на бизнеса да разделя отпадъците по вид, обем и източник и да следи промените в тези категории
- Бенчмаркинг инструмент, позволяващ на бизнеса да сравни своите резултати за ефективност с европейските средни стойности
- Телефонна линия за помощ
- Помощ на място

Инициативата също финансира награди за зелено гостоприемство - доброволна програма, която предоставя независими одити на бизнеси за отпадъци, води и енергийна ефективност, предоставя бенчмарк инструменти и отличава водещи бизнеси с награда (подобно на 1 еко-етикет).

Още в първата година са се присъединили 190 хотела, като 80 от тях са получили бронзова, сребърна или златна награда. Всеки хотел е спестил между 5000 и 45000 евро, което представлява спестени 4000 тона отпадъци, които иначе щяха да бъдат депонирани.

Информация за добрата практика е представена на:

https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/pdf/GreenBusiness_IE_Factsheet.pdf

Green Business website: www.greenbusiness.ie

National Waste Prevention Programme: www.epa.ie/whatwedo/resource/nwpp

2.4. Европейска седмица на намаляване на отпадъците

Европейската седмица за намаляване на отпадъците е стартирана през 2009 г. с цел повишаване на информираността относно най-важния приоритет в йерархията на управление на отпадъците на ЕС. Европейската седмица е била подкрепена от Програма LIFE+ на Европейската комисия от 2009 г. до 2011 г. в рамките на проект.

Стъпвайки на оригиналния проект, обхватът и съдържанието на Европейската седмица за намаляване на отпадъците са разширени и включват:

- Тематични дни за предотвратяване
- Нека да изчистим Европа! – кампания за почистване, провеждана във всички европейски градове
- Насоки за добри практики и комуникационни средства със специфични комуникационни средства
- Гражданите също могат да организират действия за предотвратяване образуването на отпадъците, повторната употреба и рециклирането по време на европейската седмица.

Информация за добрата практика е представена на:

https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/pdf/European%20Week%20for%20Waste%20Reduction_%20Factsheet.pdf

EWWR: www.ewwr.eu

Environmental Protection Agency: www.epa.ie/whatwedo/resource/nwpp/

europa weekforwastereduction

2.5. Menu Dose Certa (Португалия)

Тази инициатива, създадена от компания за управление на отпадъците LIPOR в Порто, повишава обществената осведоменост относно хранителните отпадъци чрез насърчаване на балансирано хранене в разумни количества.

LIPOR печели наградата в категория „най-добри МСП“ за 2009 в Португалските награди за устойчиво развитие за кампаниите си за минимизиране на отпадъците и програмите за образование в областта на околната среда за деца. Целта на кампаниите на LIPOR е да намали годишното генериране на отпадъци със 100 килограма на човек. Град

Еспиньо, част от района на Порто, е идентифициран като зона, генерираща значителни био отпадъци и е избран за пилотния проект „Menu Dose Certa“. Целта на Проекта Menu Dose Certa цели да намали хранителните отпадъци с 48,5 килограма годишно на клиент на ресторант до 2011 г. и се опитва да промени нагласите и поведението чрез повишаване на информираността относно проблема с хранителните отпадъци. Целта е да се подкрепят ресторантите при създаването на менюта, които генерират значително по-малко хранителни отпадъци. Проектът е партньорство между LIPOR, Асоциацията на португалските нутриционисти, местните власти на Еспиньо и местните ресторанти.

Инициативата стартира в ресторант Кристал в Еспиньо, като предизвиква значително медийно внимание на регионално и национално ниво. Проектът се разширява с конкуренция сред участващите ресторанти за създаване на най-добрата рецепта за правилно меню за сервиране по отношение на размера на сервирането и хранителната стойност.

Инициативата се бори с хранителните отпадъци в ресторантите, повишава обществената осведоменост по въпроса и насърчава балансирана диета. В региона, който LIPOR обслужва, средният човек генерира 500 килограма отпадъци годишно, така че целта за намаляване на 100 килограма на компанията е амбициозна цел.

Информация за добрата практика е представена на:

https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/pdf/MenuDoseCerta_Factsheet.pdf

LIPOR website: www.lipor.pt

Zero Resíduos Portugal: www.zeroresiduos.info/index.php?option=com_composagem&task=view&id=425&Itemid=202

2.6. Умни еко-етикети Akafen (Люксембург)

Еко-етикетът „Clever Akafen“ или „умно пазаруване“ инициатива на много заинтересовани страни за насърчаване на продукти, които имат ниско въздействие върху околната среда. Инициативата първоначално започва от продукти като бои, зареждаеми батерии, нискоенергийни лампи, перилни препарати.

Специфичната цел на етикета е да се повиши обществената информираност за екологичните продукти. Общата цел е да се създаде промяна в поведението на потребителите към закупуване на по-екологични продукти, особено такива, съдържащи опасни материали.

На продуктите, които отговарят на следните критерии, им се присъжда еко-етикет:

Опаковка: трябва да бъде направена от рециклируем материал и да бъде етикетирани като такава

Съдържание: Продуктът не трябва да съдържа или да има ниски нива на опасни вещества. Продуктите, които отговарят на съществуващите стандарти (например „Blauer Engel“ и EU Ecolabel и отговарят на стандартите на ЕС) отговарят на изискванията.

Дълъг живот и използване на енергия: продуктите трябва да бъдат проектирани за дълготрайност и да бъдат енергийно ефективни, когато се използват.

Рециклиране: продуктът трябва да бъде лесно рециклируем. Това включва и лесното оползотворяване на енергия чрез изгаряне.

Вместо да разчитат на производителите да прилагат етикетите, търговците на дребно са основните заинтересовани страни, отговорни за прилагането на схемата.

Информация за добрата практика е представена на:

https://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/pdf/Luxembourg_Factsheet.pdf

Further Information SuperDrecksKëscht: www.sdk.lu

Environment minsistry: www.emwelt.lu

Clever Akafen: [www.sdk.lu/index.php?t=66&language=EN&top menu\[\]=36](http://www.sdk.lu/index.php?t=66&language=EN&top%20menu[]=36)

Основни изводи и препоръки

В резултат на прегледа на съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците могат да бъдат изведени изводи и препоръки, които да бъдат използвани в Етап 2 при разработване на Програмата за предотвратяване на отпадъците като отделна глава в НПУО:

- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластматата е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата.
- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители.
- С развитието на модела т.нар. „бърза мода (fast fashion)“, което води до големи щети на околната среда както от гледна точка на производството, така от гледна точка на третирането на образуваните текстилни отпадъци, увеличаването броя на контейнери/пунктове за отпадъци от текстил с цел повторната им употреба е адекватна добра практика.
- Неотходими са действия в посока повишаване капацитета на институциите, най-вече общинските администрации, по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци.
- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация.
- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава.